

Statenvoorstel – 1 minuut versie

No: G-25-034

1 Onderwerp

Vaststellen Toekomstvisie Limburg 2050.

2 Inleiding/aanleiding inclusief beoogd resultaat

Het is voor de Provincie Limburg van belang om naar de toekomst te kijken, omdat het inrichten van de publieke ruimte en de ontwikkeling van de regio planning, doordachte integrale strategieën en afgewogen besluitvorming vergt. Daarom hebben we onder de noemer 'Toekomstvisie Limburg 2050' (TV2050) vijf samenhangende toekomstvisies voor 2050 en verder uitgewerkt voor Economie, Wonen, Landelijk Gebied, Mobiliteit en Energie. Door middel van een data gedreven aanpak, publieksbijeenkomsten en straatgesprekken, en een scenario verkenning, krijgen we zicht op gewenste en waarschijnlijke ontwikkelingen in de toekomst en de ingrepen die nú nodig zijn om kansen voor Limburg te verzilveren en risico's te beperken. De Toekomstvisie 2050 is bijgevoegd bij dit Statenvoorstel.

Het opstellen van de Toekomstvisie Limburg 2050, de daarbij voorziene aanpak en de relatie met de Provinciale Omgevingsvisie zijn aangekondigd in:

1. Mededeling portefeuillehouder inzake Aankondiging Integrale Aanpak Provinciale Toekomstvisies, brief GS van 25-6-2024 (GS DOC-00667727)
2. Mededeling portefeuillehouder inzake stand van zaken Toekomstvisie 2050 en Landelijk gebied, brief gedeputeerde Theuns van 25-2-2025 (GS DOC-00743605) en
3. Mededeling portefeuillehouder inzake TV2050 en de POVI, brief gedeputeerde Theuns van 11-3-2025 (GS DOC-00758067).

Tevens zijn op 16 mei 2025 een technische briefing en op 26 september 2025 een werksessie voor Provinciale Staten georganiseerd.

3 Bevoegdheid

Het vaststellen van een strategische toekomstvisie voor het provinciale beleid is bevoegdheid van het College van Gedeputeerde Staten. Het is de wens van zowel College als Provinciale Staten deze Toekomstvisie Limburg 2050 een breed en dus ook gezamenlijk gedragen product te maken en dus vraagt het College van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten om deze Toekomstvisie Limburg 2050 vast te stellen.

4 Voorstel aan Provinciale Staten

1. De Toekomstvisie Limburg 2050 (deel A) vast te stellen om te gebruiken om het gesprek aan te gaan over de toekomst van Limburg, zowel met de samenleving als met bestuurlijke lokale, regionale en (inter-)nationale samenwerkingspartners, en hiertoe in het voorjaar van 2026 een werksessie met Provinciale Staten te organiseren; en de
2. De Scenarioverkenning Limburg 2050 en de Foto van Limburg 2025 (deel B) ter kennisneming aannemen als onderlegger bij deel A.

5 Argumenten / toets duurzaamheidparagraaf

De Provincie Limburg wenst een strategische Toekomstvisie 2050 voor Limburg vast te stellen. Wat voor Limburg willen we in 2050 zijn? Op die vraag geven we in deze visie antwoord.

We doen dat door voor de vijf grote thema's van de Provincie Limburg één overkoepelende visie op te stellen (het Kompas 2050) én vijf samenhangende deelvisies te maken. Hoe we werken, wonen, reizen, energie verbruiken en omgaan met ons landelijke gebied in 2050 is immers nauw met elkaar verweven. We sluiten af met een serie overkoepelende interventies als startpunt en aanzet om deze visie ook werkelijkheid te gaan maken.

Het vertalen van deze Toekomstvisie Limburg 2050 in maatschappelijke ambities, doelen en uitvoeringsagenda's is een uitnodiging en opdracht aan alle Limburgers: aan onze huidige en de opvolgende Colleges van Gedeputeerde Staten, aan de Provinciale Staten en aan al onze publieke en private én grensoverschrijdende partners. We verwachten dat deze visie daar een inspirerende start voor is en gaan graag het gesprek daarover aan. Met de Interventies doen we hier bovendien een eerste stevige aanzet voor.

De Provincie Limburg kan het dus niet alleen. We werken samen met de Rijksoverheid, de gemeenschappen, gemeenten en het waterschap; met België en Duitsland en onze de buurregio's; met ondernemers, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en onze inwoners. Met onze ligging tussen de drie grote metropolen in het Rhein-Ruhr gebied, de Randstand en de Vlaamse Ruit is veel van wat er in Limburg gebeurt afhankelijk van keuzes van anderen. Met deze Toekomstvisie 2050 neemt de Provincie Limburg het initiatief om zelf de regie te houden op de eigen toekomst. Met alle transitie en grote opgaven die op ons afkomen is dat ook nodig. We zien onze toekomst als kruispunt in Europa met vertrouwen tegemoet.

Besluitvorming tot nog toe

Het opstellen van de Toekomstvisie Limburg 2050, de daarbij voorziene aanpak en de relatie met de Provinciale Omgevingsvisie zijn aangekondigd in (1) de Mededeling portefeuillehouder inzake Aankondiging Integrale Aanpak Provinciale Toekomstvisies, brief GS van 25-6-2024 (GS DOC-00667727), (2) Mededeling portefeuillehouder inzake stand van zaken Toekomstvisie 2050 en Landelijk gebied, brief gedeputeerde Theuns van 25-2-2025 (GS DOC-00743605) en de (3) Mededeling portefeuillehouder inzake TV2050 en de POVI, brief gedeputeerde Theuns van 11-3-2025 (GS DOC-00758067). Tevens zijn op 16 mei 2025 een technische briefing en op 26 september 2025 een werksessie voor Provinciale Staten georganiseerd.

6 Risico's

Deze lange termijnvisie "Toekomstvisie Limburg 2050" is niet bedoeld om de bestaande beleidskaders, doelen en uitvoeringsagenda's van de Provincie Limburg te vervangen. Een risico is dat deze visie direct een rol gaat spelen bij huidige en actuele besluitvorming en realisatie in het heden. De Toekomstvisie Limburg 2050 is bedoeld om toekomstige beleidsvorming te helpen bijsturen en faciliteren en om het gesprek op gang te brengen of de richting die Limburg als geheel op gaat.

Het risico bestaat dat nadat deze visie is vastgesteld de werkwijze en manier van werken naar de achtergrond verdwijnt. De Toekomstvisie Limburg 2050 is nadrukkelijk bedoeld als blijvend en een te vernieuwen stip op de horizon voor héél Limburg die blijvend een rol gaat spelen in het (samen-)werken van deze en volgende College van Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten. Het inzetten van data, scenario's (alternatieven, zie punt 7. van dit Statenvoorstel) en thema en grensoverschrijdende en overstijgende visie en interventies is wel nadrukkelijk de gewenste uitkomst van het opstellen van deze Toekomstvisie Limburg 2050.

Statenvoorstel

No: G-25-034

1. Onderwerp

Vaststellen Toekomstvisie Limburg 2050.

2. Inleiding/aanleiding inclusief beoogd resultaat

Het is voor de Provincie Limburg van belang om naar de toekomst te kijken, omdat het inrichten van de publieke ruimte en de ontwikkeling van de regio planning, doordachte integrale strategieën en afgewogen besluitvorming vergt. Daarom hebben we onder de noemer 'Toekomstvisie Limburg 2050' (TV2050) vijf samenhangende toekomstvisies voor 2050 en verder uitgewerkt voor Economie, Wonen, Landelijk Gebied, Mobiliteit en Energie. Door middel van een data gedreven aanpak, publieksbijeenkomsten en straatgesprekken, en een scenario verkenning, krijgen we zicht op gewenste en waarschijnlijke ontwikkelingen in de toekomst en de ingrepen die nú nodig zijn om kansen voor Limburg te verzilveren en risico's te beperken. De Toekomstvisie 2050 is bijgevoegd bij dit Statenvoorstel.

Het opstellen van de Toekomstvisie Limburg 2050, de daarbij voorziene aanpak en de relatie met de Provinciale Omgevingsvisie zijn aangekondigd in:

1. Mededeling portefeuillehouder inzake Aankondiging Integrale Aanpak Provinciale Toekomstvisies, brief GS van 25-6-2024 (GS DOC-00667727)
2. Mededeling portefeuillehouder inzake stand van zaken Toekomstvisie 2050 en Landelijk gebied, brief gedeputeerde Theuns van 25-2-2025 (GS DOC-00743605) en
3. Mededeling portefeuillehouder inzake TV2050 en de POVI, brief gedeputeerde Theuns van 11-3-2025 (GS DOC-00758067).

Tevens zijn op 16 mei 2025 een technische briefing en op 26 september 2025 een werksessie voor Provinciale Staten georganiseerd.

Scenarioverkenning

Het is voor de Provincie Limburg van belang om verder in de toekomst te kijken en om vanuit die verre toekomst terug te kijken naar het heden. Dit is wezenlijk om te toetsen of we nu de juiste keuzes maken. Daarvoor gebruiken we een scenarioverkenning, die ons ertoe aanzet om met een open blik naar de toekomst te kijken en ook opties te verkennen waar we, wanneer we vanuit het nu redeneren, niet aan zouden denken. In TV2050 wil het College verschillende toekomstscenario's verkennen van hoe Limburg er in 2050 uit zou kunnen zien. Deze scenarioverkenning biedt ons:

- Een strategische blik: Omdat 25 jaar vooruitkijken veel onzekerheden met zich meebrengt, verkennen we vier mogelijke toekomstbeelden en beperken we ons niet tot één werkelijkheid en één gewenst beeld van Limburg in 2050.
- Eén integrale basis: Zowel het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en het Centraal Planbureau (CPB) hebben recent vier scenario's voor Nederland gepubliceerd. In deze scenario's wordt duidelijk gemaakt dat keuzes voor welvaart, welzijn en duurzaamheid elkaar raken. Daarom heeft het College gekozen de toekomstvisies voor Economie, Wonen, Landelijk Gebied, Mobiliteit en Energie in één integrale verkenning op te pakken en voor al deze thema's één set van scenario's op te gaan stellen.

Speciale aandacht gaat daarbij uit naar echte Limburgse scenario's. Immers, de grensligging, ons landschap en onze plek daarin en onze identiteit en cultuur, geven onze regio zijn eigenheid en maken Limburg tot wat het is.

- Zicht op onzekerheden: De ervaring met scenarioverkenningen is dat bepaalde keuzes in elke van de verschillende mogelijke toekomstbeelden aan de orde zijn. Maar dat bepaalde keuzes ook echt afhankelijk zijn van hoe de wereld zich ontwikkelt. De scenarioverkenning in TV2050 bereidt ons dus maximaal voor op de onvoorspelbare wereld van de komende decennia. En biedt ook voor toekomstige Colleges inzicht in alternatieve toekomstbeelden en alternatieve keuzes die mogelijk nodig kunnen blijken.

Door middel van de scenarioverkenning, maar ook de data gedreven aanpak, publieksbijeenkomsten en straatgesprekken, proberen we uiteindelijk zicht te krijgen op gewenste en waarschijnlijke ontwikkelingen in de toekomst en de ingrepen die nú nodig zijn om kansen voor Limburg te verzilveren en risico's te beperken. Dat zijn de keuzes die ook al in de POVI worden gemaakt, maar dan nog vooral vanuit het hier en nu. TV2050 vult deze aan met keuzes vanuit de toekomst kijkend. De ruimtelijke consequenties hiervan worden zoveel als mogelijk meegenomen in de huidige POVI of bij de eerstvolgende herziening meegenomen.

3. Bevoegdheid

Het vaststellen van een strategische toekomstvisie voor het provinciale beleid is bevoegdheid van het College van Gedeputeerde Staten. Het is de wens van zowel College als Provinciale Staten deze Toekomstvisie Limburg 2050 een breed en dus ook gezamenlijk gedragen product te maken en dus vraagt het College van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten om deze Toekomstvisie Limburg 2050 vast te stellen.

4. Voorstel aan Provinciale Staten

1. De Toekomstvisie Limburg 2050 (deel A) vast te stellen om te gebruiken om het gesprek aan te gaan over de toekomst van Limburg, zowel met de samenleving als met bestuurlijke lokale, regionale en (inter-)nationale samenwerkingspartners, en hiertoe in het voorjaar van 2026 een werksessie met Provinciale Staten te organiseren; en de
2. De Scenarioverkenning Limburg 2050 en de Foto van Limburg 2025 (deel B) ter kennisneming aannemen als onderlegger bij deel A.

5. Risico's

Deze lange termijnvisie "Toekomstvisie Limburg 2050" is niet bedoeld om de bestaande beleidskaders, doelen en uitvoeringsagenda's van de Provincie Limburg te vervangen. Een risico is dat deze visie direct een rol gaat spelen bij huidige en actuele besluitvorming en realisatie in het heden. De Toekomstvisie Limburg 2050 is bedoeld om toekomstige beleidsvorming te helpen bijsturen en faciliteren en om het gesprek op gang te brengen of de richting die Limburg als geheel op gaat.

Het risico bestaat dat nadat deze visie is vastgesteld de werkwijze en manier van werken naar de achtergrond verdwijnt. De Toekomstvisie Limburg 2050 is nadrukkelijk bedoeld als blijvend en een te vernieuwen stip op de horizon voor héél Limburg die blijvend een rol gaat spelen in het (samen-)werken van deze en volgende College van Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten.

Het inzetten van data, scenario's (alternatieven, zie punt 7. van dit Statenvoorstel) en thema en grensoverschrijdende en overstijgende visie en interventies is wel nadrukkelijk de gewenste uitkomst van het opstellen van deze Toekomstvisie Limburg 2050.

6. Toelichting / kernargumenten/onderbouwing

Zie bijlage "Toekomstvisie Limburg 2050".

7. Afweging van alternatieven en motivering gemaakte keuze / toets duurzaamheidparagraaf

Het opstellen van de Toekomstvisie Limburg 2050 is begonnen met het inventariseren van de belangrijkste tien onderdelen/invallshoeken voor elk van de vijf thema's. Er is een Foto van Limburg 2025 gemaakt met de belangrijkste data over de stand van zaken van Limburg anno nu. In de Scenarioverkenning 2050 die onderdeel is van de Toekomstvisie Limburg 2050 zijn de alternatieven gewogen, uitgewerkt en is er een synthese gedaan van de vier verLimburgde PBL-scenario's. Dat heeft geleid tot het Kompas 2050, het centrale deel van de Toekomstvisie Limburg 2050. In de vijf thematische deelvisies is een gedegen en integraal gewenst en realistisch eindbeeld voor Limburg in 2050 uitgewerkt. De zeer gedetailleerd uitgewerkte Scenarioverkenning 2050 heeft blijvende bruikbaarheidswaarde bij toekomstige afwegingen over de grote beleidsuitdagingen en -opgaven van de provincie.

8. Relatie met Programmabegroting – financiële aspecten

N.v.t.

9. Juridische aspecten – deregulering

N.v.t.

10. Verbindingslijnen en andere visies

In de door PS vastgestelde beleidskaders van de thema's Economie, Energie en Mobiliteit is deze Toekomstvisie Limburg 2050 aangekondigd.

In de communicatie over Toekomstvisie Limburg 2050 en de Provinciale Omgevingsvisie (POVI) is structureel het verschil geduid dat waar de POVI naar de Provinciale opgaven en het Provinciale mandaat kijkt met een horizon van 10-15 jaar, de Toekomstvisie Limburg 2050 naar de gehele Limburgse samenleving inclusief relevante ontwikkelingen buiten de Provincie Limburg kijkt met een horizon van 2050 en verder.

De Toekomstvisie Limburg 2050 kijkt verder en breder en met meer detail naar Limburg en haar verbindingen binnen en buiten Limburg dan in de door de Rijksoverheid gepubliceerde Ontwerp Nota Ruimte. De Toekomstvisie Limburg 2050 kan ingezet worden als uitwerking van en Limburgs antwoord op deze Ontwerp Nota Ruimte. In de Provinciale zienswijze op de Ontwerp Nota Ruimte is hier al aan voorschot op genomen.

11. Effecten op CO₂ emissies

De integrale visievorming versterkt een strategische aanpak van het (bijdragen aan) behalen van de nationale CO₂ reductiedoelen in 2050. Deze opgaven is als uitgangspunt genomen en de keuzes en gevolgen hiervan voor de wijze waarop we wonen, werken, reizen en het landelijk gebied inrichten en versterken is uitgewerkt.

12. Verdere planning, procedure en uitvoering

De Toekomstvisie Limburg 2050 dient meerdere doelen, te weten:

- Stip op de horizon / **kompas** naar 2050 en verder: wat voor een Limburg willen we zijn?
- Perspectief op **andere mogelijke “toekomst”** dan door-ontwikkelen van keuzes zoals nu worden gemaakt;
- **Schurende inzichten** van huidige keuzes verkennen ten behoeve van herijkingen van koers van dit en volgende Colleges;
- Voor de komende 25 jaar **trendbreuken** inventariseren (maatschappelijke transities en technologische doorbraken);
- **Grote thema- en gebied overstijgende ontwikkelingen** verkennen en agenderen;
- **Integrale en onderlinge consequenties** van thema's verkennen en agenderen;
- Voorkeursperspectief kiezen, maar ook **alternatieve keuzes doordenken** en mogelijk maken;
- **Inspiratie- en gespreksdocument** voor samenwerking met partners en hun visie trajecten (Rijk, buurlanden, gemeenten, triple-helix partners);
- **Data gedreven werken** verder doorvoeren;
- **Integraliteit tussen alle beleidsthema's** (zie bouwblokken uit Scenarioverkenning) beter verankeren.

Om deze doelen te dienen is het voorstel om aan GS de opdracht te geven om een vervolgtraject op te pakken dat bestaat uit 2 uitvoeringslijnen:

1. In samenhang met de bestaande gespreksagenda's van de Provincie Limburg met alle partners (publiek én privaat, binnen én buiten Limburg) dit document agenderen, draagvlak en verrijking organiseren en aldus het gesprek met de samenleving te voeren en vervolgens zowel tot (bij)sturing van bestaande agenda's en kaders als tot opstart van nieuwe initiatieven te komen;
2. De integrale, data- en scenario gedreven beleidsvorming in de provinciale organisatie en werkwijze te verankeren.

13. Periodieke informatie/sturingsinformatie

X Via Jaarstukken en Begroting

- ☐ Paragraaf Projecten
- ☐ Paragraaf Financieringen
- ☐ Paragraaf Verbonden Partijen
- ☐ Paragraaf Bedrijfsvoering
- X Programmaverantwoording

☐ Voortgangsrapportages Regeling grote Projecten

14. Evaluatie

De Toekomstvisie Limburg 2050 dient mede om bestaande en toekomstige (beleids-)keuzes te herijken en bij te sturen. Bij toekomstige beleidskaders en strategische keuzedocumenten is het nadrukkelijk de bedoeling de Toekomstvisie Limburg 2050 als evaluatie- en toets-document te benutten.

15. Communicatie

De door Provinciale Staten vastgestelde Toekomstvisie Limburg 2050 wordt gepubliceerd op www.limburg.nl. Bij de totstandkoming van de Toekomstvisie Limburg 2050 zijn 8 inhoudelijke publieks- en expertbijeenkomsten georganiseerd en ruim 200 straatgesprekken gevoerd. In de opbouw en aanpak van de Toekomstvisie 2050 is de leesbaarheid een en de herleidbaarheid een prioriteit geweest. Ten slot wordt er gedurende de vervolgstappen rekening gehouden met communicatieaspecten en wordt op zo veel mogelijk momenten gebruik gemaakt van de provinciale communicatiekanalen.

16. Meegezonden bijlagen

1. Overzicht moties en toezeggingen
2. Toekomstvisie Limburg 2050

**ONTWERPBESLUIT
PROVINCIALE STATEN
VAN LIMBURG**

No: G-25-034

Onderwerp:

Provinciale Staten van Limburg;

gezien het voorstel van Gedeputeerde Staten van Limburg van 16 december 2025

besluiten:

1. De Toekomstvisie Limburg 2050 (deel A) vast te stellen om te gebruiken om het gesprek aan te gaan over de toekomst van Limburg, zowel met de samenleving als met bestuurlijke lokale, regionale en (inter-)nationale samenwerkingspartners, en hiertoe in het voorjaar van 2026 een werksessie met Provinciale Staten te organiseren; en de
2. De Scenarioverkenning Limburg 2050 en de Foto van Limburg 2025 (deel B) ter kennisneming aannemen als onderlegger bij deel A.

Aldus vastgesteld door Provinciale Staten van Limburg in hun vergadering van 20 maart 2026

De heer mr. A.O.J. Pregled, griffier

De heer E.G.M. Roemer, voorzitter